

Telegraful Roman.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douări 24 fl., — de treiori 30 fl.
rândul cu litere garmondi.

Educațunea religioasă-morală a poporului.

— Păreri subiective. —

I.

(n. f.) În vremea din urmă se fac dese pomeniri în presa noastră de zi și de săptămână asupra educației religioase-morale a poporului. Si ca o urmare firească părasesc diferitele tiparită nenumărate cărți de rugăciuni, hotărât cu menirea de a întări baierile credinții și a măngăia inimile arse de chinurile răsboiului înviorat. Împrejurarea aceasta își țese în suflet umbra convingerii, că interesul față cu zua de mâne a neamului s'a intensificat în mod îmbucurător, doar chiar și răsboinicul Mackensen zice, că «nu atât armele, ci mai mult puterile religioase-morale chezeșuiesc viitorul limbilor».

Dar amintita împrejurare își deslușește în aceeaș vreme și un adevară chinitor, că viața sufletească a credincioșilor noștri e luată de vîrtejul unor perturbații primejdioase. Se aruncă cu o păcătoasă ieftinătate acuze grave la adresa bisericii, a preoților. Aceștia la rândul lor se apără cu aceeași ieftinătate de argumente, solicitând credincioșilor «dorul și voineța după o frumoasă viață religioasă». In pripa apărării ei nescotesc porunca pedagogică, că deșteptarea în credință a unei voințe și dorințe după viață religioasă-morală, este, la orice popor, ceea mai înaltă și sfântă datorie a preoții.

Si oare să credem, că viața religioasă a credincioșilor noștri e intrat numai acum de curând în raza perturbațiunilor de primejdie? Sirul lung de concluze fără de aplicare ale sinoadelor eparhiale, demersurile fără nădejdi de izbândă, făcute an cu an de consistorii, și «stăruințele fără de adâncuri» ale P. S. sinod episcopală, mărturisesc, că boala e veche și că factorii și corporațiile în cădere s'au ostenit să o lecuiască, să se achite de îndatoririle ce le revin. Dar problema educației religioase-morale la neamul nostru e cu mult mai complexă, ca ea să se poată deslega prin concluze stereotipe, prin ordine circulare, răzimate pe imitații, în temeiul căror se ordonă, ca preoții să cuvințeze în biserică, să facă lecții în școală din studiul religiunii, iar învățătorii să petreacă elevii în Dumineci și sărbători la slujbele dumnezeești. Acestea toate nu sunt decât simple mijloace externe!

Pentru a ne apropia de rezolvarea cu succes a acestei chestiuni, care compoartă o negrăită însemnatate pentru biserică și neam, trebuie să avem o intuție limpede a sufletului nostru etnic. Fără îndoială deci e nevoie să ne oprim pe o clipită la intuirea recursivă a acestui drumet al

veacurilor, sinteza tuturor durerilor și a nădejilor noastre de mai bine.

Deșteptat sub strălucirea razelor viorii și pline de taină ale credinței urzite în ieslea peșterii dela marginea Vifleemului, sufletul neamului se infripă din fărămăturile de lumină ale unor lumi biruite și zdrobite. În fața măreței poezii a celor necuprinse, a minunilor divine, se pătrunde până în adânc de fiorul necunoscutului, iar închipuirea fecundă, zestre împărătească dela un puternic strămoș, îl ajută să-și clădească o lume de rară înțelepciune, învrăstăță cu strălucitoarele bogății din deșertul basmelor.

Neastămpărul, copil din flori al imaginării, îl îndeamnă cu stăruință îndărjită să iasă în lume, să se reveleze în împărăția aparențelor. Alt cum e osândit să se ofilească, să moară. Chip de manifestare în formă vădită și îmbie însă numai biserica, clădită anume pentru ocrotirea sa propriei.

Dar și aici îl stingherește paianjenul *slav*, care își țese liniițit limba, zăbranicul acesta de întuneric, în fulmul de tămâie și în miresmele busuiocului.

Puhoul neamurilor, care se prăvălește peste dânsul ca valuri de patimi și ispite, — cari vin și trec, — îi imprimă icoana lumii veșnice, față de care lumea aceasta cu graiuri neîntelese plutește ca o umbră nereală. Iadul și cerul, pedeapsa și răspală, devin busola, îndrumătorul faptelor, a vieții de aici de pe mușuroiul de tărâna. În jurul acestui lucru se adună toate gândurile, toate lumile lui sufletești, așteptând cu răbdare de mucenic — măngăiat de rugăciuni — osândirea dușmanilor și răspală suferințelor. Abia de două ori a strălucit acest suflet, — încins de volbura răsunării, — în lumina de fulger a dreptății.

Chip de manifestare, de revelare a puterilor moștenite, află doar numai lângă vatrele strămoșilor, arătându-se în forme minunate pe jugul boilor, pe măciuca ciobanilor, în schimbul măestru de culori din altița cămeșii și mai ales în graiul neamului, mijlocul cel mai de frunte al dezvoltării sufletești, în doină: gura durerii, în povestiri, în tradiții, în credințe și obiceiuri, în colinde și cântece de stea. Aici, lângă vatra părintească, în sinul familiei se țese întreaga viață sufletească a strămoșilor, aici se face cea mai riguroasă și curată educație religioasă și națională. Mama își învăță pruncii ocinașele, rostindu-le cu evlavie împreună cu dânsii, seara și dimineața. La biserică, în Dumineci și sărbători, băieții merg alături de părinte, iar fetițele sub scutul mamii, învăluite de miresmele busuiocului și călăpărului din măramă. Merg la biserică să-și lăpede păcatele de peste săptămână, să-și sfîrtească ființa prin închinarea la icoane și prin fumul de tămâie, care apără de cel rău. Seara la lumina din vatră se urzește po-

vestea vre-unui mucenic, ori visul «maicii preceștii», ori vin din afunzile vremilor istorii despre vitejile strămoșilor, ori frumoasele colinde și cântece de stea. Si aici nu pot ca să nu deschid o paranteză. Tocmai în temeiul acestor împrejurări, acei fii ai neamului, cari săltăți de valurile vieții (ale norocului?) se depărtează de cercul familiei, se rup totodată și de neam și biserica strămoșilor, făcându-se una cu «domnii» în sinul căror «stau la masă».

Iar când domni vicleni stăruiau să ne sfarme legea românească, sufletul neamului infiorat se închide în nebîruita lui cetățe, în familie, unde nu lasă să se furioze nici un străin, vină el chiar și din biserică, cu zapisuri de recomandare dela popa. Si îndeletnicirile acestea grăitoare de o deplină armonie a vieții sapă tot mai adânc matca sufletului, se moștenesc din neam în neam, cu întreaga comoară împletită din pățanii și sfaturi de demult, învăluită în o cucernică liniște în fața tuturor răsvătirilor vremii.

Si sub imperiul acesta e adevărată vorba: credința religioasă a poporului românesc a fost determinată din cel mai departăt trecut și până astăzi, nu de erudiția preoțimei, ci de *inclinările sufletești ale acestui neam*, și că țărani români, lipsit de propovăduirea hotărâtă și deslușită, în limba lui, a adevărurilor creștine, răzimat mai mult pe puterea imaginării, n'a trecut nici când cu întreg sufletul și cu toată inima la creștinism.¹

In lumea aceasta patriarhală, cu mirezme și raze din raiul percut, preotul era «părintele» sătenilor. Înfrățit cu durerile și nevoile «fiilor sufletești» îmbia din slova molitvelnicului leac pentru ranele sufletești și chiar și pentru boalele trupului. Nu era o apariție străină în sat, — doar era desprins din sinul sătenilor, și în temeiul traiului la fel, ocrotit de aceeași soartă, între el și credincioșii era o legătură firească, o intimitate caldă și sinceră, asemenea celei dintre tată și fiu, care îi deschidea ochii pentru a pătrunde nevoile turmei și a găsi întotdeauna îndrumările de trebuință.

Apostol, învățător însă n'a fost. Cu durere, dar trebuie să o spunem. A fost numai slujitorul altarului, de unde izvorește poezia de vrajă, cu sprijinul căreia omul se poate înălța la Dumnezeu, era mijlocitorul harului ceresc, omul, care cunoștea taina scrierii și a cetății, sfîrșit și trimis de vîlădica, slugă mai mare a lui Dumnezeu, să le facă slujbe, să le cetească din cărțile sfinte, să le stropească cu apă sfîrșită casele și olaturile, să-i păzească cu ajutorul dăruilui sfânt de farmece și de primejdii, picurându-le tuturor din cărțile sfinte ale bisericei stropii nădejdii și ai măgării.

Adolf Harnack.

Monahismul, idealurile și istoria lui.

(Urmare).

III. Veacul al treilea și al patrulea. (Originea monahismului).

Să ne reîntoarcem însă la biserică veacului al treilea. Zeloșii au avut dreptul să o critice, pentru că pericolele mari, pe cari le-au văzut apropindu-se cu ocazia intrării bisericii în statul universal, într-adevăr au sosit. Totuși a fost deviză periculoasă cuvântul apostolului: «Iudeilor iudeu, eliniilor elini». Tradiția de veacuri ne-a învățat, să socotim *laicizarea* bisericii numai dela acel timp, de când sub Constantin a început a deveni biserică a statului. Această tradiție e falsă. La mijlocul veacului al treilea biserică era deja în măsură mare laicizată. Normele de credință tradiționale nu le-a negat și nu și-a pierdut caracterul specific, dar și-a redus în mod nesămunit pretențiile sale privitoare la viața creștină, și forma culturală pe care și-a asumat-o pe seama ei și-a principiilor sale de credință și-a devenit spre paguba-i internă. Adevărat, că în estern construcția ei a fost mai sigură și mai strânsă, ca ordinioară, — a devenit stat în stat; dar legătura tare ce o legă, nu mai era nădejde religioasă și iubire frătească, ci o ordine ierarhică, care amenința cu apăsare majorenitatea și libertatea creștină și prin aceasta și simțul frățesc. Catehizmul ei s'a luat deja la întrecere cu sistemele admirabile ale filozofilor, dar însă și-a bătut mult capul cu ele, scopurile i-s'au dus dela loc, metodul i-s'a turburat. Anume, ultimul, sistemul postum al filozofiei grecești, neoplatonismul, a înrăurit asupra ei în mod decisiv. Cu ceeace a luat dela el s'a năzuit să întregească lipsa suferită deja de curând prin pierderea ori schimbarea idealurilor sale, curat religioase și entuziasme. Dar Dumnezeul supraluminesc, despre care a învățat neoplatonismul, n'a fost Dumnezeul evangheliei, și răscumpărarea de cele senzuale, pe care a propovăduit-o acesta, diferea foarte mult de nădejdea izbăvirii creștine genuine. Teologii care l-au studiat, ori l-au combătut, s'au dedat cu lumea lui de concepție și a lor s'a mișcat dela loc pe neobișnuit. Mai departe: tendința alipirii către stat era tot mai evidentă: adevărat, că au voit să sprijinească statul, dar au și dorit sprijin dela el, și pentru a-l dobândi, au făcut mai mult, decât ar fi fost permis. Si în sfârșit: biserică n'a fost în stare să satisfacă nici postulatelor reduse, îndreptate spre viață morală a omului singuratic; adeseori a trebuit să se mulțumească cu o măsură minimală, cu supunere externă față de ordinea lui de drept și cult. Față de aceasta — i-a succed aceea una, că om creștin nu cu una cu două i-a atins pre-

¹ Vezi articolul de fond din «Biserica și Școala», Nr. 46—1915.

¹ Spiridon Popescu: Contribuție la munca pentru ridicarea poporului, p. 119.

tențile, ce le ridică asupra societății creștine, a întemeiat acea credință, că asocierea ei articulată cu episcopii ei, cu beneficiul harului, cu cărțile sfinte și cultul ei, este opera autentică și nefalșificată a lui Cristos și a apostolilor lui, și că afară de ea nu este mântuire.

Aceasta a fost biserica creștină la întorsătură veacului al treilea spre al patrulea. A ajuns nu fără vina ei în situația aceasta. Dar trebuie să spunem: e ușor să compara această biserică cu veacul apostolic, ori cu un tablou propriu pictat al creștinismului străvechiu și a o acuza cu o laicizare nesămuită, dar e o nedreptate a nu lăsa în considerare condițiile istorice, cărora a fost supusă. Ceeace a salvat, n'a fost doar numai un fragment, care nu s'a putut pierde, ori o rămașită nevrednică de a fi menținută, ci a fost evangelia veche, de sine înțeles, sub vălv și în legăturile vremii, fără pretenția puternică de a determina pe dinăuntru toată viața.

Dar biserica aceasta n'a mai fost capabilă să dea măngăiere tuturor spăritelor, cari veneau la dânsa, și a le ascunde din fața lumii. A putut asigura pacea în Dumnezeu a unei lumi transcendentale, dar în vîforurile vieții acesteia n'a putut oferi pace. Pe această vreme s'a pornit marea mișcare. În biserică mare și mai de mult au fost asceti, oameni retrăși în sine, cum și evangeliști, cari peregrinau din loc în loc și nu dispuneau de nimic. În cursul veacului al treilea poate că se și refugiază în pustietate căte-un om obosit în viață, și poate că încolo s'a și adunat la olală pentru a duce viață comună. În zorile veacului nou s'a și înmulțit numărul lor.

Au încunjurat nu numai lumea, dar în biserică lumea; însă pentru aceea nu s'a refugiat din biserică. Au abzis de mărire și avere, de femei și copii, ca să poată scăpa de delicii și păcate spre a se putea aprofunda în distractia de a privi pe Dumnezeu și a sfinti viață, așteptând moartea. Doar și teologia dominantă învăță, că idealul vieții creștine consistă în deprinderea cu moartea și iarăș în acea admirare a lui Dumnezeu, prin care își uită omul de existența sa, își omoară existența corporală până la hotarul morții, pentru a se putea deslega cu totul în privirea celor creștini și veșnice.

Aceasta a fost teoria generală a înțeleptilor. Tineau serios la ea. Dar mai departe: nici un veac n'a fost mai bine străbătut de gândul, că se învechetește, și se coboară cursul vremii în lume, că nu mai e vrednic să

trăești. O mare epocă a istoriei omenimii de fapt s'a sălașluit în morță. Impăratia romană, lumea veche, s'a pregătit de moarte și luptele cu moartea erau cumplite. Înlăuntru trăienau revolte, vărsări de sânge, săracie și boală, pe din afară o impresură horde barbare din toate părțile. Ce li se putea pune în față? Iată că nu li se putea pune puterea unui stat suveran și vigoarea unui ideal cultural unitar și probat, nici o împăratie în discompunere, pe care o cultură decadentă și dispărtăță abia-abia o ține laolaltă, o cultură ajunsă a fi seacă și mincinoasă, în care abia dacă un om și-a putut păstra conștiința, simțământul liber, natural, mâna curată.

Dar nicări n'a trebuit să se simțească minciuna internă a tuturor raporturilor ca în centrul culturii, înainte de toate în Alexandria. E mirare deci, dacă tocmai de acolo, din Egiptul de jos, a pornit viața de eremiti, monahismul?

Dintre toate popoarele cunoscute de istorie, poporul egiptean a avut cea mai lungă și mai bogată istorie. Încă și sub domnia străinilor și sub sabia romanilor cuceritor, Egiptul a rămas țara muncii, iar orașul lui școală principală a culturii. Dar a bătut ceasul națiunii. În vremea aceasta s'a născut monahismul, ca o mișcare puternică; nu cu mult mai târziu ne întâlnim cu el în partea răsăriteană a mării mediterane și lângă malurile Eufratului.

In timpul cel mai nou și-au dat silință să explice originea monahismului din influențele pagâne specifice asupra creștinismului egiptean, în aceasta însă n'a fost destul de prudenți, ori și căt de vrednică de recunoștință a fost munca lor, că aparițiile analoage mai vechi le-au certat pe tărâmul religiunii egiptene. Înrăurările de din afară n'a fost nici aici mai puternice, dar au fost verosimil mai slabe, decât pe alte terene ale vieții și cugetării creștine. Omenirea creștină încă a abstras idealul vieții la fiecare treaptă a dezvoltării sale, și a declarat de cel mai superior pe cel prescris de trebuință. Aici însă necesitatea socială politică și religioasă s'a întâlnit în cale cu un ideal creștin de mult stabilit, pe care-l priviră nu peste mult ca apostolic.¹

(Va urma.)

¹ Dacă, și ce fel de rădăcini economice-sociale (în accepția cea mai riguroasă a cuvântului) a avut monahismul ieșit pe suprafață, despre aceasta până acum nu s'a întocmit destul de studii. Și am temere, că ele, — și nu numai din cauza situației cu izvoarele, — nu vor contribui cu nimic important. Aprecierea antică a valorii lucrului de mână a jucat la început fără îndoială un rol anumit, dar totuși nu marcant.

modului de gândire al neamului și creștiniștilor virtuși strămoșești.

A cântat poetul, ca să încetezească și se reînvieze pentru totdeauna frumusețea și dulceața graiului părintesc; dar cununa neperitoare pe mormântul dela Mircești i-o împletit din legende, în care cântă cu o dulceață și sublimitate nefințecută fețile de gândire și viață al eroilor legendari ai neamului românesc.

In icoanele vii ce ni-le înfățișază poetul în aceste legende vedem reînviate și reînținerite: moștenirea păstrată din vechia cultură română și ideile dumnezești ale creștinismului, intrate și pătrunse atât de adânc în sângele și carne poporului român.

«Dan Căpitan de plaiu» este una din aceste legende.

Cu o frumusețe cuceritoare și cu o dulceață a limbii, care mișcă și încâlzește înimele, ne spune cântând poetul, că auzind bătrânu Dan Căpitanul, care pe umerii săi învârtoșați în dese răsboie aproape ani o sută, își ieșă paloșul, încăleca calul, și pleacă cu înima-i Tânără, să-și dea tributul întru apărarea țării. Moarte năprasnică face bătrânu în șururile dușmane. In focul luptei însă devine prisonier; și hanul tătăresc, uimit de a lui vitejie, ordonează să-i se aducă înainte.

FOIȘOARĂ.

Din remasul literal al Arhimandritului Augustin Hamsea.

Dăm ca probă de stil și mai ales de adâncă direcție și dreapta judecăță următorul articolaș, scris de mult regretatul Arhimandrit Augustin Hamsea și publicat în «Biserica și Școala» din Arad, anul 1898, numărul 4. În articol se vorbesc despre «felul de gândire și de viață al neamului nostru» astfel:

Vistierie nesecată de bogăție spirituală și de înimă creștinească este viața sufletească a poporului român. Neam de viață veche și sănge din sângele poporului, carele odinioară avea în mâinile sale întreagă cultură clasică pagână, și legat în logodire nedespărțită cu glasul și voința lui Dumnezeu, propagată prin evangelie, — neamul românesc și-a zidit siesi în tradiționi și în proverbe, în legende populare și în datinele religioase, adăpost de stâncă nebiruită împotriva tuturor valurilor, ce pot să împresoare.

In această bogată cămară de viață sufletească a intrat și s'a aprofundat ca nimenea altul până astăzi Vasiliu Alecsandri, și inspirat de hrana sufletească aflată în înima unui popor învărtosat de greutățile vremurilor a dat viață și vecinică trăinicie

«Deși cuprins în lanțuri măreț întră Românul. Ghiaur, zice tatarul cu înima haină, ce sămte firul ierbii, când coasa-i e vecină?» — «Ea pleacă fruntea-n pace, răspunse Căpitanul, căci are să renască mai veselă la anul.»

Uimit de acest răspuns tătarul voiește să-i dăruiască viață, dacă Românul va declara, că-și părăsește legea, dar Dan Căpitanul îi răspunde:

«Ceahlăul (un munte în România) sub furtună nu cade mușuno! Eu, Dan sub vântul soartei să cad păgân nu voi. Rusine-i o rugină pe-o armă de viteaz, ce mânâncă albea din obraz. Cui place să roșească, roșească, eu nu vreau, nici pată pe a mea armă, nici pe obrazul meu. Alb am trăit un secol pe plaiul strămoșesc, și vreau cu față albă senin să mă sfârșesc. Așa m'a deprins Stefan, usoară țărâna-i fie, la traiu fără mustare și fără prihânie.»

Așa răspunde Românul când tătarul îi îmbie în locul morții viață, dar o viață rușinătoare, o viață, pentru care i-se cere să-și păteze obrazul alb și curat, părăsindu-le legea strămoșească. Românul primește și se declară vesel pentru moarte, căci nu vоеște să trăiască nici pentru un moment viață rușinătoare. «Așa l'a deprins Stefan la traiu fără mustare și fără prihânie.»

hănicia unei albine cunoștințele frumoase, care l-au consacrat de un distins membru al clerului ortodox român. În timpul de 26 de ani de profesor, a propus aproape toate studiile teologice dîr să dedică mai ales studiul istoric. Cursurile sale erau pline de avant și de călură, isvorau din înșulătire adevarată, de aceea au aflat răsunet în inimile primitoare ale tinerilor dornici de învățătură. Sămânța bună, aruncată de sămânțător hănic, a căzut în pământ bun, de aceea și astăzi cu pietate își aduc aminte elevii, acum și ei înaintă și în zile, de bunul lor profesor.

Augustin Hamsea a ajuns profesor și director între vremuri, când se simțea trebuința unei educații mai avansate. Împrejurările sămânțătorului hănic, a căzut în pământ bun, de aceea și astăzi cu pietate își aduc aminte elevii, acum și ei înaintă și în zile, de bunul lor profesor.

Corespunzător acestor exigente ale timpului, și institutul a trebuit să primească o nouă organizare. Clerul trebuia pregătit în vederea primejdiilor, care puteau să amenește pacea bisericii și a soților, trebuia să se dea o cultură mai înaltă teologică ca să nu se poată aplica și la noi cunivetele profesorului: „Poporul meu se nimiceste din lipsa de știință” (Osea c. 4). Poporul are trebuință de luminoare și povătuire și aceasta e o datorie esențială a clerului: „Buzăul preotului trebuie să păzească cunoștință și din gara lui să se cantă învățătură, căci el este trimis lui Dumnezeu” (Maihâia c. 1).

In timpul directoratului său s'a întocmit un nou plan de învățământ, prin care institutul teologic s'a organizat — întrucât s'a putut — după planul facultății teologice din Cernăuț.

O piedică simțitoare a progresului era lipsa de manuale. Năjărușul acestuia i-a facut față publicând cursurile în „Biserica și Școala”, din care s'au retipărtit pentru uzurarea elevilor. Astfel a publicat cursuri de liturgie, pastorală și istorie bisericească. Dintre acestea cele mai de seamă sunt cursurile din istoria bisericii universale, cu considerare deosebită la istoria bisericii românești din țara noastră.

In felul acesta a usurat lucru elevilor, care au fost seutili de scrierea manualelor și s'a putut da extensiune mai mare disciplinelor teologice.

In 1901 s'a despărțit de școală, pe care a iubit-o din totă inimă să și pentru înaintarea căreia a depus stătea stăruințe. S'a dos la mănăstirea Hodoș-Bodrog, al cărei egumen era dela 1895. S'a retras la lăcașul acesta sfânt, ca să-i fie loc de măngâiere și suflare sufletească; din marea vieții egale s'a dus la mănăstire ca să fie liman lin.

Deprins cu lucru, despre care spunea în cuvântări, că e binefacerea lui Dumnezeu, și a dat totă silința pentru ridicarea sfântului lăcaș. In timpul pastoriei sale că egumen se înnoește mănăstirea, zidirea veche se înlocuiește cu alta nouă. S'a ocupat intensiv cu gospodăria; n'avea odihnă de dimineață până seara, încât cu drept cuvânt se poate spune, că nu s'a crăpat. Pe lângă afacerile acestea, tot timpul liber îl-a reclamat procesul mănăstirilor, intentat contra bisericii sărbători. La rândul lor Sărbii au răspuns cu proces, reclamând singura noastră mănăstire: Hodoș-Bodrogul. In favorul carzei acesteia a desvoltat o activitate vrednică de recunoștință. Timp indelungat a petrecut în arhivele din Budapesta și Viena,

Hotărât a primi moartea, o moarte de onoare, în locul unei vieți rușinoase, cu părăsirea legii strămoșești, Dan Căpitanul zice tătarului, că în casul morții, cei stă nainte, o singură dorință mai are: «mă lasă, lasă în ora morții grele, să mai sărut odată pământul țării mele».

Implinindu-i tătarul această dorință, bătrânu Dan fericit se duce, Nistrul trece, și în aerul Moldovei se umflă peptu-i rece, și înima lui crește, și ochii plini de jale cu drag privesc prin lacrami podoaba țării sale. Sărmănu-ngenunchează pe iarbă ce străluce, își-pleacă fruntea albă, smerit își face cruce, și pentru totdeauna sărută ca pe-o moaște pământul ce trăsare, și care-l recunoaște. Apoi el se întoarce la Hanul, întră-n cort, suspină, șovăiește, și palid cade mort.

S'a sfârșit bătrânu Dan Căpitan de plaiu, în cortul și în fața hanului tătăresc; dar nu sabia călăului, cel așteptă, i-a pricinuit moartea de onoare. S'a sfârșit cu creștinescul sfârșit al vieții, când i-a venit ceasul, — pentru că creștinește a trăit un secol, creștinește a luptat o viață, urmând deprinderilor învățate dela Stefan cel mare și privind în fața morții cu țaria nedespărțită unei inimi creștinești.

Așa au fost bătrâni. Așa au privit în

scrutând hrisoavele necesare, și adunând și alte documente privitoare la trecutul nostru.

Ca merit deosebit al arhimandritului Augustin Hamsea trebuie să se mai amintească, că din mănăstirea Hodoș Bodrog a facut loc de închinare, la care mi s-a creștinat și alegat ca la un isvor de tămâduire sufletească. Adormirea Maicii Domnului era ziua mare, la care se adunau peste 15 mii de creștini din toate părțile. Cine a fost de făță odată la sărbătoarea aceasta, nu va uita niciodată chirul călugărilui bâtrân, care primea cu cuvântare fiecare grup de peregrini și se despărțea totașă; cine a văzut aceasta să înduioșează și în sufletul său a admirat râvnă călugărului cu plete albe pentru casa Domoului.

Acum să stins. Prin moartea lui dispare o personalitate distinsă, un preot plin de zel. După o viață plină de sbucium s'a stins fără durere, ca o lumină înălță. Să s'a facut dreptatea astăzi. Cel ce a avut parte cu prisosință de sbuciumul vieții, dispare fără durere. Bunul Dumnezeu l-a învrednicit de lumanul cel înălță.

Foile streine din Arad au scris ecclioane întregi despre răposatul arhimandrit Augustin Hamsea, din incidentul trecerii din această viață, scotând la iveală eminențele lui calități sufletești, erudituinea înaltă etc. În cele următoare dâm loc și părerilor unuia din aceste zile. Sunt ale foii independiste „Fügletseng” care scrie următoarele:

„În urma legii eterne a naturii s'a întors în sănul pământului-mamă un bărbat, pe care l-a prețuit și stimat publicul Aradului fără privire la confesiune și naționalitate, și al cărui nume, în urma valoii adevărate, a fost popular și stimat departe de marginile Aradului. Azi la amiaz după grav morb a reposat renumitul egumen al mănăstirii de Hodoș Bodrog, al cărui nume, individualitatea distinsă a fost program până bine de curând.

Pătimpul alegerilor de episcop al Aradului în 1902 și 1903 a devenit cunoscut în întreaga țară. A reprezentat frațiașa așa numitului partid al prieteniei maghiaro-române în eparchie. Ca atare a avut adevărați aderenții și contrari pururea stimătorilor. În cercul maghiarilor îndeosebi a fost popular eruditul prelat, a cărui persoană și din luptele neîmpăcate ale elegerilor de episcop a ieșit pururea neațină desigur terorismul contrarilor săi l-a alterat dela mitra episcopală, pentru care era atât de apt.

Frecările acestea i-au atins mult sufletul atât de delicat și ideal, dar nobila-i individualitate a invins încercările. Chiar și contrarii lui s-au închinat față virtuților rare ale prelețului bine calificat. A fost preot și profesor erudit, cu suflul nobil, care pe amvon prin elocință, pe catedră prin știință sa, în societate prin naturelul său prevenitor ce captiva, a încreștuit pe ascultători. Astfel se explică, că acest om mereu a avut mulți contrari, dar nimeni nu i-a fost dușman: pururea a rămas la înălțime. Bărbatul de caracter curat și patricut la mormânt de jalea nedepărțită, sinceră și profundă a românilor și a maghiarilor.

Răsboiul.

La frontul răsăritean, la cel italic și în Balcani, nu s'a întâmplat nimic deosebit. La frontul dela apus

față morții ori de câte ori a fost în primăjdie legea strămoșască. Așa ni-i înțâmpină legendele. Așa și cântă poetul.

Invințatura pentru noi?

Se trec și se sfârșesc în lume toate. Obrazul alb și curat, obrazul nepărat remâne pururea vesel în față posterității, — că a biruit îspitele, momelele și asupririle celor ce nu gândesc creștinește. Dan Căpitan de plaiu, eroul legendar nu este oșteanul, carele luptă pentru plată, pentru ambiație, sau vanitate. Este viteazul, care răde în față morții, când datorină îl cheamă să-și apere vatra și căminul părintesc, țara și legea strămoșască.

Ispitele, momelele și asupririle se trec. Curățenia și albeața obrazului rămâne. Si celor din trecut, care au știut, să o păstreze cu sfîntenie, această remânere le este răsplata biruinții, ear pentru noi învințătură de a-ne întări și a-ne insufleți de feliul de gândire și de viață al neamului nostru, intrupat în o formă viile atât de nimerită în modul de gândire și de viață, pre carele îl-vedem la eroii legendari, cântați de spiritul pururia viu al poesiei noastre poporale.

s'au dat ciocniri pe mai multe locuri, cu succes bun pentru Germani. A supra Parisului au sburat în două rânduri aeroplane germane, din cari au fost aruncate bombe număroase. Efectul lor a fost îngrozitor. S'au făcut mari stricăciuni. Sunt mulți morți și răniți.

NOUTĂȚI.

Congregație în Sibiu. Pe Luni, 7 Februarie n. e convocată adunarea generală ordinată de earnă a reprezentanței comitatului Sibiu. Se va tine în sală mare a casei comitatului, la orele 9 dimineață. La ordinea zilei e pus raportul domnului vicecomisar despre starea administrației în comitat și alte obiecte de interes public.

Coroane eterne. Domnul arhimandrit și vicar arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu a donat în memoria meritosului arhimandrit și egumen al săntei mănăstiri Hodoș Bodrog Augustin Hamsea, în loc de cunună pe sicriu, 20 coroane pentru masa studenților „Virgil Oașiu” din Brașov.

Averea rămasă după episcopul Hossu. Din orașul Gherla se anunță: Răposatul episcop al Gherlei, Vasile Hossu, încă pe vremea când se afla în viață, a predat averea sa capitolului diecezan, să o administreze ca fond școlar și bisericesc. După numitul episcop a rămas o avere de aproape o jumătate de milion de coroane.

Mecet în Ungaria. Orasul Dobritinului a hotărât să clădească într-o din străzile sale un mecat. Hotărârea aceasta s'a comunicat consulului turcesc dela Budapesta căruia i s'a adus totodată la cunoștință, că viitorul mecat va fi o probă de simpatie pentru națiunea turcească și un loc de închinăciune pentru universitarii turci din Dobritin.

Răsboiul comercial. În scop de a însăși și mai mult răsboiul comercial îndrepătat împotriva Germaniei, englezii — cum se anunță din Londra — au hotărât să cumpere în ţările neutrale întreg grăul ce le privescă. Primul pașă s'a făcut în România, unde Anglia a cumpărat 80,000 vagoane de bucate, care au să rămână în țara românească până la sfârșitul răsboiului. Negustorii englezi încearcă acum să pună la cale același fel de cumpărături în Olanda și în țările nordice, și orice articole de export să nu se mai trimită în țările puterilor centrale, ci numai în Anglia. Procedura aceasta engleză va avea de urmare, că prețul alimentelor are să se scumpască peste măsură în statele neutrale.

Uitat? Săptămâna trecută s'au împlinit 40 de ani dela moartea lui Francisc Dák. Istorul cat am putut urmări stările din presa capitalei noastre, n'am găsit nici într-un ziar săcăr sau mică notiță comemorativă asupra morții ilustrului bărbat, care purtase numirea de „înțeleptul patriei”.

O interpelare. Deputatul Bizoian din camera franceză a prezentat o interpelare, în care întrebă, că ce fel de măsuri voestă să introducă guvernul, în scop de a pune sfârșit răsboiu lui că mai curând? Ministrul președinte Briand a răspuns, că guvernul francez nu poate să primească interpelarea astfel formulată. Deputatul Bizoian a cerut totuși, ca în timp de opt zile să îl se dea răspuns în sedință secretă. Interpelarea s'a amânat pe timp nehotărât.

Ghete de lemn. În săcuime, în comitatele Făgăraș, Brașov și Murăș-Turda, în unele comune, s'au ivit primele ghete de lemn, cunoscute de astfel în alte părți ale țării. În vremile de acum, când prețul încălcămintelor de piele se urcă pe zi ce merge, nu mai incapse în deosebită, că ghetele de lemn, ori cat ar fi de „urăte”, se vor răspândi pretutindeni.

Deputații omagială în Viena. Maiestatea Sa a primit Vineri în Schöbrunn o deputație omagială, compusă din reprezentanții tuturor comunelor dalmatine. La audiенță era de față și locotenitorul provincial contele Attems. Vorbitorul deputației dalmatine, deputatul Ivcevici, a accentuat în fața Maiestății Sale fidelizeitatea poporului din Dalmatia. Monarhul răspunzând și a exprimat bucuria ce o simțește la vedere deputației, ear la sfârșit a zis: *Sper, că ne apropiem cu pași repezi de o nouă epocă a muncii pașnice și a bunei stări floritoare.*

In ziua următoare deputația s'a prezentat la moștenitorul de tron Carol Francis Iosif. Arhiducele, în răspunsul său, a socotit la iveau că recunoștință eroismul ostașilor din Dalmatia.

Pierderile totale. Conform datelor engleze oficiale, englezii au pierdut în defiletele fronturi, până în 9 Ianuarie 1916 peste 24 mii de ofițeri și 525 mii de soldați: morți, răniți și dispăruți.

O nouă declarație a regelui Constantin. Corespondentul din Atena al gazetei rusești *Rusco Slovo* a fost primit în audiță de o oră la regelui Constantin. Cu acest prilej domnitorul Greciei a desaprobat cu asprime atitudinea împătritei inteligeții, care fără temei atacă drepturile suverane ale Greciei și vatămă într-o independentă statului. Dacă Grecia voie să rămâne neutrală, aceasta o face nu pentru o inclinație oarecare față de puterile centrale, ci din cauză că, după credința regelui, așa cer interesele greci. Nici domnitorul, nici țara nu doresc răsboiul. Regele cunoaște situația delicate a Greciei cu privire la Azia mică, și tocmai de aceea nu este dispus să scoate sabia din teacă. Dar, când va sosi timpul, se va îngriji, ca sabia să nu ruginească zădanie în teacă.

Obosiți de răsboi. Știri sosite din Rusia la H. Ga mărturisesc, că în Imperiul moscovit nu se prea observă mișcări cu caracter revoluționar. În schimb se ivesc destule semne, din care se poate deduce că lumea să obosite de răsboi și se îngrozesc de a mai aduce sacrificii zadarnice. Ofițerii ruși nu mai pleacă voioși la răsboi. Dorul de pace este aproape general. Dacă, cu toate acestea, nu se poate aștepta o schimbare în politica rusească, pricina este mai ales presiunea Angliei. În Rusia este mult respândită credința, că în caz de împăcare separată cu puterile centrale, Japonia îl poruncă engleză și atace Rusia pe la spate. Se povestește, că acesta ar fi punctul cel mai important al contractului secret anglo-japonez. Pentru a înconjura pericolul unui atac din Asia, rușii preferă continuarea răsboiului în Europa.

Profeție neplăcută. Ce ar urma, dacă s'ar trimite trupe italiene în Albania? Ziarul italian *Corriere della Sera* profetește următoarele: În cazul acesta Italia ar vedea, cum ostasii austro-ungari ar rupe liniile noastre dela Isonzo și ar năvăli în țară. Situația din Albania a Austro-Ungariei este neasămanăt mai bună decât a Italiei. Austro-ungari și bulgarii, — scrie amintitul ziar, — pot să ocupe atât orașul Durazzo, că și Valona fără nici o piedică.

A respins propunerea. În Academia rusească de științe s'a facut propunerea, că membrii săi corespondenți germani și austro-ungari să fie excluși din sirul acestor societăți. Academia a respins propunerea.

Liberătățile. Ofițerii austro-ungari, liberătățile în captivitate muntenegreană, au sosit în Sâmbătă într-un grup de vreo 25 de persoane dela Podgorița peste Cetinie pe pământul Dalmatiei. În acest grup se aflau și cei 11 ofițeri ai vasului Zenta, scufundat de flota franceză în August 1914.

† Maria Popa n. Cațaveti. Soție de notar, după lungi suferințe, fiind împărtășită cu sf. Taine, a decedat Dumineca în 30 Ianuarie n. în etate de 29 ani și în 8-lea an al căsătoriei în Beclani. Rămășițele pământestii ale defuncției s-au asezat spre vecinătatea od hoă Luni în 31 Ianuarie n. la 2 ore p. m. în cimitirul gr.-or. din Beclani. Fiul ei tânără ușoară și memoria binecuvântată!

Cu prilejul unei cununii de aur. Vîtreanul paroh Nicolae Gavrea din Bendoiu și soția sa Paraschiva n. Bârbulea, sărbătoriți în cimitirul săcărătoriei în Beclani. Rămășițele pământestii ale defuncției s-au asezat spre vecinătatea od hoă Luni în 31 Ianuarie n. la 2 ore p. m. în cimitirul gr.-or. din Beclani. Fiul ei tânără ușoară și memoria binecuvântată!

Intervenire Japoneză. Chastinea intervenirii japoneze. — scrie *Gazette de Lau-* sanne, — este eșară actuală. Nici până acum nu Japonia a refuzat îndemnurile împătritei inteligeții; ci din contră, marile puteri europene nu voiau să știe despre participarea intensă a Japoniei la răsboi. Bărbații dela Tokio ar fi trimis ori și când armata considerabilă la fronturile din Europa la marea răsboi de astăzi, oferindu și cu orice preț bunele servicii. Rusia începe acum să se găndească asupra chestiunii. Japoniei, dacă vor fi chemați, au să-și trimiștă cu bucurie trupele în ori care cămp de luptă, unde ar putea să li se simțească trebuința.

Bioscopul Apollo. Mercuri și Joi în 2 și 3 Februarie n. se va representa următorul program: Curierul de răsboiu. O serie frumosă și drăguță, umoristică. O invățătură teribilă, dramă morală americană în 2 acte. Ingrigitoarea de mâni, comedie. Nick Winter și peștera misterioasă, dramă detectivă miraculoasă.

Botezul Domnului în Răsinari.

— 30 Ianuarie n.

Botezul Domnului este o sărbătoare din cele mai mari la poporul nostru. Alătura de sărbătorile Nașterii și ale Paștelor, Botezul, prin forma care se săvârșește, are o însemnatate deosebită, întrucât preotul în rîsun colindă casă de casă, stropind cu aghiasmă pe credincioși și casele lor. În forma aceasta credincioșii nemijlocit simtesc bucuria și măreția acestei zile. În trecut, în vremi de pace niciodată nu vedea o mai mare mulțumire sufletească la credincioșii nostri, ca tocmai în această zi a ajunului, când fiecare se simțea fericit și primă în mod deosebit pe preot la casa sa. De astădată bucuria să se schimbe în tristețe, în locul fetelor radiante de lumina ce împrumută momentele rari și sărbătorile mari prin puterea darului de sus, — aproape în fiecare casă întâlnesc fețe preschimbate în isvoare de lacrimi,ici lipsind tata, dincolo fratele, unul sau mai mulți chiar, și astfel acum aflat-am mai mult o mutenie și tacere întreruptă de suspinul și plăsul celor rămași în urmă.

E un obicei aproape general în biserică noastră, orânduit de cărțile bisericești, ca în ziua botezului, săfintirea apei „osfăștană” să se indeplinească la marginea unui râu din apropiere, ca un simbol, ca o închiere a botezului Domnului din partea lui Ioan, la râu Iordanul. Uude imprefurările permit, cele prescrise se urmează.

In comuna noastră Botezul Domnului în forma cum să săvârșește constituie cel mai înălțător moment dintre toate celelalte, care stau în legătură cu vre-o sărbătoare sau procesiune bisericăscă. În acul acesta atât la serviciul divin, când și la săfintirea apei, am avut fericirea să vedem pontificând pe Preaonor. Domnul protopresbiter emer. Ioan Drăc, care deși la vîrstă înaintată, nu întrelăsă nici un moment mai de înămăntare din comuna noastră, la care să nu ia parte activă, fiind legat de această comună atât trupătate că și sufletește, ca fiu al comunității Răsinari, servind aici ca cathet și preot mai mulți ani, până când a trecut ca protopop al tructului Mureș.

Descriu în cîteva cuvinte „eșirea la râu”. Serviciul divin din ziua Botezului se indeplinește așa, ca în același timp să se termine la ambele biserici, când apoi în sunetul clopotelor și al cantărilor dela „osfăștană”, cu tot ce au bisericiile mai frumos, ca baldachin, prapore, sfegnice etc. tot atâtea decoruri care măresc și înălță sufletește atât pe credincioși, că și însoți actul ce se săvârșește, — din două părți opuse preotilor și credincioșii ajură deodată în același loc designat și aranjat mai dinainte spre acest scop, în apropierea râului. Se face săfintirea apei, și la fiecare moment de săfintire, preotii pe rând scobător la râu, zicând cu glas cele prescrise „Mare ești, Doamne!... și celelalte. Terminată săfintirea apei, se boțează rând pe rând toti credincioșii. La nici un alt prilej deasemenea fel nu vei putea vedea întreagă comuna ca și la eșirea la râu, căci mic și mare, tiner și bâtrân, doar să fie boțezat „la râu”. Înainte de a boțeza pe cei de față, Prea onor. Domnul protopop emoționat până la lacrimi, adresând cîteva cuvinte de învățătură celor de față, aducându-le aminte de cei ce lipsesc dela această sărbătoare, din cari unii numai sufletește pot serba Botezul Domnului, alții poste chiar în acest moment stau în fața morții în ploaia de g'oanțe... Lacrimile din ochii ascultătorilor adeverean cele spuse de protopresbiter...

Amintesc, că la săfintirea apei Săsii din vecinătate totdeauna iau parte, ducând cu dânsii din apa săfintă.

Unul din cei de față.

Teatru.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Din prilejul aranjării sărbării școlare din 20 Decembrie v. anul trecut cu elevii școalei centrale gr. or. române din Sibiu și a distribuirii de imbrăcăminte și daruri de Crăciun elevilor orfani și săraci, la care sărbătoare a binevoită a lua parte numerosă publică, — ne simțim datorii a aduce mulțămită și pe această cale tuturor acelora, cari prin obolul lor au făcut zi de adevărată bucurie elevilor, cari au putut fi impărtășiți.

In acestea timpuri de grea încercare, prin cări trece patria și neamul nostru, și căci mai arzândă se simte ajutorarea miciilor odrasle, neprețuit sprijin am primit spre acest scop prin intervenirea d-nei *Veturia Triteanu*, care neeruând timp și obosită, a binevoită a ne pune la dispoziție frumoasa sumă de 434 coroane, colectată de dansă dela: Institutul „Albină” 200 cor. Banca gen. de asigurare 30 cor. P. Ven. Consistor 25 cor. Cate 20 cor. I. P. S. Sa Metropolitul Ioan Mețianu și Institutul de bani „Lumină”. Cate 10 cor. P. G. Sa Dr. Ilarion Pușcariu, Nicolae Ivan, Ioan de Preda, Lazar Triteanu, Dr. Octavian Rusu, Dumitru Vulc, Dr. Eugen Piso, Dr. Ioan Fruma, Dr. L. Borcea, Ioan I. Lăpădat, d-na Florica D. Garou și Valeria Dr. Beu. Dr. P. Gherman 8 cor. Dr. George Proca 6 cor. și Ioan Oțoiu 5 cor.

Precum în trecut săa și acum, ne lăngă suma frumoasă colectată de d-na *Veturia Triteanu*, cel dintâi care ne-a stat într-ajutor a fost On. comitet al parohiei Sibiu-Cetate, care ni-a transpus suma de 135 cor. din fondul săracilor și din răscumpărările onomasticelor din anul episcopal și anume: Din Fundațiunea Cupanov 80 cor. Dr. Vasile Bologa dir. școalei civile din prilejul sărbării cununiei sale de argint 15 cor. iar ca răscumpărări ale zilei onomastice căte 10 cor. dela domnii Dr. Ioan Stroia, Ioan de Preda, Dr. Ioan Fruma și Ioan Oțoiu.

Tot asemenea și On. comitet al parohiei Sibiu Sub. Iosefin încă n-a pus la dispoziție suma de 50 cor. precum și On. comitet al Reuniunii femeilor gr. or. române pentru înfrumusețarea bisericii din Sub. Iosefin suma de 30 cor. Firma G. B. Misselbacher sen. 20 cor. Cu căte 10 cor. au contribuit firme I. Weindel, G. Zermann și dna Cornelia Dr. Dan, firma Berthold Frentz 8 cor. dna Victoria B. Boiu 4 cor. și d-soara Delia O'ariu 2 cor. dând astfel o sumă totală de 713.

Prin intervenirea d-nei *Veturia Dr. Stroia* au binevoită a răspunde și următoarele firme: Vasile Ban 3 hânițe, 2 părghete, 3 păr. ciorapi, 3 păr. mănuși și 1 sortă. Rössler 1 cutie prăjitură, 1 cutie zaharicale și 95 pachetele cu bomboane, T. Dobroiu 22 m. barchet și cuptugă și 2 cărpe de cap. I. Wermescher 15½ m. tenis, creton și barchet, M. Breckner 7 capisoane M. Vogelsang 4 capisoane și 2 căciulițe, N. Nadasy-Popovici 10½ m. creton, Iacob Marian 3 păr. ghetă, Fr. Geisberger 1 păr. ghetă, Librăria arhidiecezană mai multe esiente, penițe, coloare de peană, colori etc. V. Onițiu 150 buc. Coșuri de hărtie, iar d-l Timoteiu Popovici prof. sem. a cumpărat un rând de haine unui elev. Dna Friderica N. Iordan 2 cutii cu turulite, d-na Agnes Măcelar 2 rânduri haine folosite, 2 păr. ismene, și 2 păr. ciorapi și Dna Octavia Voilean 1 haină, 2 bluze, 1 jachetă și 2 căciulițe folosite; iar firma Wachner ni-a trimis 6 resturi barchet și creton (17 m).

Pentru mai mare bucurie să aibă cei impărtășiți, mai cu seamă fetițele, cari au primit haine, d-na Inv. Victoria T. Popovici și de data aceasta a aflat de bine că parte din stofă cumpărată, parte primită ca dar să se coase haine, sorte etc. și astfel gata să fie impărtășite celor lipsiți. Adresându-se deci mai mulțor doamne și d-goare, spre a-si da binevoitorul concurs spre acest nobil șiuman scop, au binevoită a răspunde următoarele dñe: Maria C. Pop, *Veturia Lăpădat*, Elia Chiffa, Silvia Rosca, Terezia Muntean, Zoe Paraschiva Baciu, precum și d-soarele: Valeria Greavu dir. Internatului cu d-soarele din Internat Maria Lemery, Aurelia Recu, Zenovia Ivan, Zoe Stroia, Miocăra Stroia, Cornelia Campear, Miță Bologa, Stela Comșă, Felicia Vulc, Augusta Radu, Lețitia Isăbăru, Elena Roman și Micăra Cismas, cari toate au cutes haine, sorte etc. acasă.

Din sumele primite s-au comandat: haine, ghetă, stofă, tenis, tricouri etc. la care mai adaugădă se și lăzururile prime sus citate, au putut fi impărtășiti 120 elevi cu imbrăcăminte, ghetă, sorte și toti elevii școalei cu colacii, bomboane s. a.

In numele elevilor orfani și săraci și al tuturor celor impărtășiți aducem în pri-

mul loc, d-nei *Veturia Triteanu*, care multămită a stat într-ajutor la înălțarea acestui uman și nobil scop prin frumoasa sumă colectată și transpusă nouă, cele mai căduroase multămită și pe căsătorească, precum și tuturor sprijinitorilor și ajutorilor celor orfani și liesiți, făcându-le astfel cu putință și prăznui cu bucurie ziua Nașterii Mantuitorului Iisus.

Sibiu, la 8 Ianuarie v. 1916.

Nicolae G. Iordan
invățător

Publicație.

Comuna bis. gr.-or. și cea ev. luth din Ungra, preitura Kőhalom, dău în arăndă în 13 Februarie st. n. la orele 2 p. m. la cancelaria comună pe cale de licitație pășune pentru 700 de oi în hotarul comunei (ogor) pe anul 1916. Condițiile se pot vedea la cancelaria comună în ziua numită.

Ungra, în 27 Ianuarie n. 1916.

George Bontea, George Andron,
președ. comit. par. not. comit. par.
(11) 1—1

Nr. 430/1915. (8) 2—3

Concurs din oficiu.

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa II. *Bedeleanu* din protopresbiteratul Lupșa, pe baza ordinului consistorial din 1 Decembrie a. c. Nr. 11942 Bis. se scrie acest al treilea concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela prima publicare în *Telegraful Român*.

Emolumentele sunt cele făsionate în coala B. pentru congruă.

Reflectanții la acest post de paroh vor așterne cererile concursuale, instruite în sensul normelor în vigoare, subscrizând oficiul protopresbiteral în terminul fixat, și cu prealabilă incuvîntare de aici se vor prezenta și în comună, spre a căntă, eventual a celebra și cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Ofenbaia-Aranyosbánya, 29 Decembrie, 1915.

Oificiu protopresbiteral gr.-or. român al Lupsiei.

Vasile Gan
protopresbiter.

La Librăria arhidiecezană

se vând cu preț redus:

I. Recvizite pentru fizică.

Instrument arhimedic	Cor.
Glob de aramă	3.10
Scripte	4.50
Cumpănă	2.50
Potcoave magnetice	—60
Retorte	—60
Sticle pentru udat	1.60
Prismă	3.10
Sticle măritoare	3.50
Vase papilar	3.10
Vase comunicătoare	3.10
Vas de înțut apă	4.30
Fălnic de sticlă	—50
Pocal de sticlă	—40
Rudă de sticlă și cauciuc	4.50
Tevi de sticlă	1.80
Cutii cu peatră brună	—40
Sticle cu acid cal-clor	2.10
Colecții cu mineralii	24—
Colecții de plantelor	12—
Colecții de insectelor	15—
Colecții de cuporilor geometrice	6—
Colecții de măsurători	8—

II. Tabele de intuiție.

Modelul mașinei de aburi	3—
Să ne ferim de beaturi spirituoase	1.50
Urmările bătăiei	2.80
Himnus	3—
Cutii, conțină căte 16 tabele din istoria naturală, cutia	10—
Orasul	5—
Padurea	5—
Munții	5—
Primăvara	5—
Vara	5—
Iarna	5—
Curtea țărănească	6—
Konyhakert	3—
Făuitetés	3—
Palkó	3—
Öreg koldus	3—
Madarsk etetése	3—
Templom	3—
Szántás, vetés, boronálás	3—
Ruhamósás	3—
Rostálás	3—
Aratás	3—
Asztalos műhely	3—
Tekács	3—
Kapálás	3—
Cséplés	3—
Kovács	3—
Czipész	3—
Szüretelés	3—
Table negre mari pentru școală (lungimea 1.5 m., lățimea 1.25 m.)	10—
Standardul și emblema națională maghiară	4—

Anunț.

Să redusă prețurile cărților:

1. Arhiepiscopul și metropolitul Andrei baron de Șaguna, de N. Popea, arhim. și vicar arhiepiscopal, dela 5 cor. la **2 cor.**

2. Memoriajul arhiepiscopal și metropolitului Andrei baron de Șaguna, sau luptele nationale politice ale românilor 1846-1873, de N. Popea, arhim., vic. arhiep. Tomul I, dela 2 cor. 60 fil. la **2 cor.**

3. Insemnările unui trecător. Crâmpene din subcumăriile dela noi, de O. Goga, dela 3 cor. la **1 cor. 50 fil.**

4. Desvoltarea primatului papal și influența lui asupra creștinătății. Cercetări istorice, de S. Popescu, dela 1 cor. 25 fil. la **50 fil.**

Librăria arhidiecezană.

In editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Biblia mică

sau

părți alese din Sfânta Scriptură, testamentul vechi și testamentul nou,

cu binecuvântarea Înaltpreasfințitei Sale Domnului Ioan Mețianu, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și metropolit al românilor gr. or. din Ungaria și Transilvania.

Format plăcut 8° pe 272 pagini, cu următorul cuprins:

A. Testamentul vechi.

1. *Întâia carte a lui Moise*. Facerea lumii. Păcatul lui Adam și al Evei. Pedeapsa lor. Făgăduința Mesiei. Uciderea de frate a lui Cain. Urmărița lui. Vestirea poporului. Facerea corabiei. Popul se începe. Potopul se sfârșește. Avraam primește în cortul seu pe ingeri, cari îi făgăduiesc fiu din Sara și îi descorepe perirea Sodomei. Iosav și Iacob. Căsătoria lui Iacob. Iosif din pismă se vinde de frații săi. Iosif prin talcuirea visurilor lui Faraon se înalță la cinstirea de Voevod. Călătoria lui Iacob în Egipt la fiul său Iosif.

II. *A doua carte a lui Moise. Ezire*. Nasterea, creșterea, fuga și căsătoria lui Moise. Așezarea meseilor Paștelor. Moartea color întâi născută, începutul ezirei. Sevărarea ezirei. Perirea egiptenilor în mareea roșie. Moise primește sfantele zece porunci ale lui Dumnezeu. Întocmirea meseriașilor. Serbarea Sămbetei. Tablele legii.

III. *A treia carte a lui Moise. Leviticon*. Sfintirea preoților. Tâlcuirea celor zece porunci și a altor legi.

IV. *A patra carte a lui Moise. Numerile*. Valea lemnăriei și blasfemei pe Israeliteni. Asina lui vorbește. Legea despre bunurile de moștenire. Iisus Nava se punte în locul lui Moise povătitor poporului.

V. *A cincea carte a lui Moise. A doua lege*. Repetarea celor zece porunci ale lui Dumnezeu. Moise predă direcția sa, și aşază pe Iisus fiul lui Nava în locul său. Moartea lui Moise și ce urmează după aceea.

VI. *Cartea lui Iisus Nava*. Israel trece cu urme neudate prin Iordan. Cuprinderea și risipirea cethării lerihișorului.

VII. *Cartea judecătorilor lui Israel*. Vitejia prorocitei Deborei, a lui Varac și a lui Iail. Invigerea lui Gedeon asupra lui Midian. Vitejia, nunta și găcătura lui Samson.

VIII. *Cartea I-a a împăraților*. Înălțarea lui Samuil. Moartea lui Eli și a fiilor lui. Ungerea lui Saül de împărat. Lupta lui David cu uriașul Goliat.

IX. *Cartea II-a a împăraților*. Ungerea lui David de împărat.

X. *Cartea III-a a împăraților*. Căsătoria, rugăciunea și judecata lui Solomon. Biserica lui Solomon.

XI. *Cartea IV-a a împăraților*. Cele cinci minuni ale lui Eliseu. Neemana se curăță de boală.

XII. *Cartea lui Iov*. Nenorocirea și răbdarea lui Iov.

XIII. *Psaltirea*. Cântarea lui David când a scăpat din mâna lui Saul.

XIV. *Pildele lui Solomon*. Lauda înțelepciunii în viața omenească. Lauda muierii muncitoare.

XV. *Eclesiastul lui Solomon*. Toate și au vrăea lor. Mijloacele fericirii.

XVI. *Eremia*. Vedenia de smochine.

XVII. *Daniel*. Daniel tâlcușește visul lui Navuhodonosor. Scăparea din groapa leilor.